

dan wel „in ruimeren zin” ambtelijke dienst. Wat dit „in ruimeren dan wel engeren zin ambtelijk” beteekent, wordt ons niet duidelijk (28). Misschien — laat ons het beste hopen — misschien denkt de auteur aan wat Greijdanus in dit verband (Ef. 4:12) op den voorgrond plaatst: God gaf, zegt deze, apostelen, proten, herders en leeraars met het oog op het door het ambt allergelovigen te verrichten werk. Maar als dan onze schrijver van zijn hoofdbegrip „therapeutische zielszorg” een omschrijving geven moet, dan krijgen we te hooren: Carp — de leidsche freudiaan — zegt ons wat psychotherapie is, en Paulus leert ons wat zielszorg is (die „diakonia” van Ef. 4:12); ergo, zet nu maar Carp naast Paulus, en ge weet wat therapeutische zielszorg is. Misschien is nu die arts van zooveen, die wederom priester geworden was, lid van de universele menscheidskerk „als organisme”, en mag dan de bedienaar van de diakonia als in ruimeren zin ambtelijke dienst lid blijven van een ontworpen oecumenische bindingskerk, model 1944, „als instituut”. Wáár deze twee „priesters”, de algemeene en de bijzondere, de oneligenlijke en de eigenlijke, elkaar ontmoeten? Factisch natuurlijk bij een of anderen patiënt, stél, dat die nog naar een dominee of suikerbakker van „de kleine kerk” van 1880 vraagt, en stél, dat de psychotechnicus uit de school van Carp nog den dominee een kwartiertje tijd geeft voor een consult, en een uurtje voor bezoek aan den patiënt. Ik zeg: stél. Maar waar zet theoretisch elkaar ontmoeten, ik weet het niet meer. Want, zoo oordeelt de auteur, er is nog een terreinleer; en hij trekt zich blijkbaar niets aan van de debatten der laatste jaren over die „twee terreinen”. Het staat er zóó maar: de psychotherapie ligt op natuurlijk, de zielszorg op bovennatuurlijk terrein. En de objecten? Wel, het object van de psychotherapie is (er staat allicht bij wijze van veiligheidsklep, het woordje „vooral” bij, nu kan men nog alle kanten uit) het object der psychotherapie is „vooral de mensch, zooals deze op-zichzelf-genomen is”. Maar ik heb den promotor van dezen keer eens hooren zeggen, dat die mensch niet „op zichzelf” te nemen is, evenmin als het haantje van den toren. Voorts is het object van de zielszorg de mensch in zijn betrekking tot God, tot Gods kerk, en de haar geschonken genademiddelen. Als dan de eene optreedt „ex auctoritate humana”, de andere „ex auctoritate divina”, uit menschengezag de een, uit goddelijk gezag de ander, dan weet ge (vgl. bl. 28/29) genoeg, om te gaan vreezen, dat, als het erop aankomt, die zielszorger en die therapeut elkaar nergens reël zullen ontmoeten; ook niet na deze dissertatie. Alleen zal de ongeloovige therapeut den makken calvinist van de V.U. bedanken, dat hij het zoo netjes gezegd heeft: van die „menschelijke autoriteit”, en zoo.

En wij zullen ons herinneren, dat en passant nóg een heel mooi bijbelsch woord totaal buiten beschouwing bleef: het woord therapie. En therapieën. „Zorg” is hier zeer scherp van „therapie” onderscheiden — dat doet de bijbel niet in dezen scherpsten vorm.

Natuurlijk zijn we — ongemerkt — met al deze laat-scholastieke wijsheid al heelmaal vergeten, dat de „diakonia” (bediening) van Ef. 4:12 het doel was, terwille waar van God het Woord in de wereld zond, het leggende op de tong van apostelen, profeten, herders-leeraars. Sprekt Rümke niet van

het geloof-in-algemeenen-zin? Als natuurlijke functie van de ziel? Of, zoo men wil, want de woorden tuimelen allergenoegelijkst over elkaar, als religieus instinct? Neen, de auteur laat Rümke verder blijven wat hij is; maar zelf zegt hij, dat óók het geloof in specialen zin (er is dus z.i. een geloof in generalen zin) remmingen hebben kan in ontplooiing en doorwerking: het rechtvaardigend, of zaligmakend geloof, zooals hij het noemt. Want dit zaligmakend, rechtvaardigend, speciale geloof is, meent hij (47, noot), vrucht van wedergeboorte. Niet, zooals de belijdenis (art. 24) zegt: de wedergeboorte vrucht van het geloof. Er is dus een wedergeboorte zonder de werking van die diakonia uit Ef. 4:12; en dus ook alleen maar geloof als bewustwording van de wedergeboorte, als zelfkennis dus. Laat nu op dezen geloovige psychotherapeuten als Carp e.s. los; in principe is dan de volgens Johannes gezonde patiënt al omgevormd tot een capitulant voor het principieele standpunt van den volgens Johannes ongezonden dokter: patiënt en dokter zijn geen van beiden van het Woord, en van zijn gehoor, meer serieus uitgegaan. Nu sluit de boog zich: de auteur meent, dat men „terecht” kan werken met nog een ander schema: dat van formeel-materieel. Hoor, welk kunststuk er nu voor den dag komt: een rijpe en evenwichtige persoonlijkheid zal, formeel of existentieel beschouwd, meer gelijkenis vertoonen met het beeld Gods, maar kan er materieel of essentieel de volkomen negatie van zijn.

We zullen ons niet vermoelen met de vraag: in hoeverre deze late psychotechnologische scholastiek in haar gebruik van de woorden existentieel-essentieel op de vroegere, wier woordenboeken zij plundert, gelijkt; het schijnt ons, dat een paar blaadzjes uit een woordenboek per abuis verwisseld zijn. We volstaan met het zeggen: hier is voor de zooveelste maal de klassieke leer van het beeld Gods verknood, en dit zonder dat ook maar eenige moeite gedaan is, om boven het niveau van amateurs met improvisaties uit te komen. De bijbel — we zoeken niet eens verder — is dicht gebleven; en Freud, en Jung, en ettelijke anderen, tégen wie een universiteit op gereformeerden grondslag zoo hard noodig ware geweest, krijgen permanent het woord. Kuiper is dood, Vollenhoven is van Waterink ver, het kazematje is goed afgesloten, voltreffers gebeuren er niet meer, enkele lastposten zijn van de „toogdagen” weggewerkt, en aan de eer der universiteit is al voldaan, als maar de een of ander wat opponeert, eer de pedel „hora” roept. Laat verder rustig drukken, wat de nieuwste auteurs noemt: en denk niet, dat een dordsche synode nog wat met Cartesius of met Leibniz te maken heeft gehad. Theologie blijve in haar kazematje, psychologie in het hare. En zeg voorts geregeld: formeel-materieel, engerbreder, natuurlijk-bovennatuurlijk, en nog wat meer van dit fraais: het volk is wel blij met zijn mythen, en de staat met onze tolerantie.

✱

Hoever de consequenties van dit zaadjespikken op den akker der prolegomena van elke wetenschap, en dus een geregelde inconsequentie als permanente status, gaan kunnen, leeren u reeds de Stellingen van

den promovendus. Neurotische stoornissen, zoo lezen we, kunnen ook den geloovige, die eraan lijdt, subjectief-geestelijk belemmeren in het ter harte nemen van „een bepaalde zijde” van de boodschap van het Evangelie; dan vallen die neurotische stoornissen onder de bemoeienis van de zielszorg. Van het Woord wordt teruggegaan niet eens op parolen, doch op „zijden”. In bepaalde gevallen en tot op zekere hoogte — lezen we — dient de zielszorg te worden gecombineerd met psychotherapie. Als men nu bemerkt, dat — waarschijnlijk onder invloed van misverstand inzake Christus' absolutie-formule „zondig niet meer” — de man uit de geschiedenis van Johannes 5, die van Bethesda, den auteur een geval toeschijnt te toonen van „vlucht in de ziekte”, dan vraagt men zich af, niet alleen of op dit standpunt Christus wel behoorlijke zielszorg verricht, maar ook, of Johannes den moed zou mogen gehad hebben, den lijder van Bethesda, na van Christuswege verkregen absolutie, en op grond daarvan, op dezelfde manier aan te spreken als zijn bekenden Gajus. Verneemt men, dat de man uit de gelijkenis van Matth. 25:14—30, de man met het ééne talent, iemand geweest is met een „minderwaardigheidsgevoel op basis van orgaanminderwaardigheid”, dan zullen we, als dat waar is, niet alleen maar de kwellende vraag repeteeren moeten, of wel Christus behoorlijke zielszorg pleegt, en aanbeveelt, en leert, maar ook ons radikaal moeten herzien in de exegese en applicatie van het bekende woord: wie heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloed hebben, doch van wie niet heeft, van dien zal genomen worden zelfs wat hij heeft: d.w.z. het wordt naar geloofs-criterium: alles of niets. We hebben eens iemand in openbare synodezitting hooren verzekeren, dat hij nog niet wist, of de spreuk „alles of niets” wel zoo gereformeerd was. Nu, we verstaan dat, overal, waar zulke verpsychologiseering van de in werking stelling der verbondsancties wordt aangedurfd. We verstaan dat, vooral als we, wat wel niemand betwisten zal, in de beschrijving van de objecten der therapeutische zielszorg hooren verzekeren, dat niemand heelmaal normaal is. Het dappere, kerkelijke woord: „uw ziel vaart wel”, dat Johannes tot Gajus spreken durft, zal dus voor wie onmiddellijk zoo'n woord rubriceren onder de resultaten van psychotechnischen verkenningdienst, nu wel moeten vallen onder de kritiek van de verwerpers van alle wit-zwart-schema; de theologische onderscheiding van „staat” en „stand” is intusschen heelmaal uit het gezichtsveld verdwenen. En de leer der „mystieke unie” is meteen onttrokken aan Calvijn, en liever ter bewerking overgegeven aan Ritschl, cum suis.

Nog is het einde niet. De visie, die Jung heeft op de bekeering van Paulus, volgens welke visie het „Christus-complex” reeds vóór Damascus in Saulus werkzaam zou zijn geweest, maar verdronken geworden, vindt volgens den auteur steun in de gegevens der H. Schrift. De bekende hypothese eener „dormante wedergeboorte” wordt dus getransformeerd in die van een „verdronken Christus-complex”. Dat wordt wat, met name voor de gereformeerde theologie, die over den „heilsweg” nog steeds aan 't zoeken en tasten is; want dr. J. Jacobi heeft van Jung's psychotherapie niet zonder goede reden verklaard, dat ze een „heilsweg” in den dubbelen zin des woords wezen wil (Die Psychologie von C. G. Jung, 1944, 99). Men zou haast

De Zendingsarbeid op Oost-Soemba nog niet afgelopen

III (slot)

GELOOFT ZIJ DE NAAM DES HEEREN, DIE RIJK IS IN ZIJN GENADE.

Ieder, die nog gezond denkt en een juist inzicht heeft, laat hij ook maar een dom mens zijn, zal moeten erkennen aangaande het besluit van de Synode van Groningen: „Dit besluit is op zijn plaats, maar de beslissing van de Synode van Amersfoort is er het omgekeerde van”.

In het kort: Het besluit van de Synode van Groningen strekt tot het welzijn van de Kerken van Christus in Oost Soemba en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk. Maar het besluit van de Synode van Amersfoort belemmert de uitbreiding van Zijn Rijk.

We behoren ook met aandacht te letten op de zaak van de terugkeer van de Goossens naar Soemba. Met de zaak van zijn terugkeer heeft de vijand zich met alle kracht bemoeid, zodat de deuren (voor hem) gesloten werden, te weten de deuren in Holland, Djakarta, Makassar, Koepang en Soemba. Doch door alle gesloten deuren kon heengegaan worden, niet langs de gewone weg, maar slechts door de weg te gaan van een petitionement (uitgezonderd Holland). Het was geen gemakkelijke zaak om het petitionement op Soemba op gang te brengen, want gewoonlijk reeds zijn de Soembanen heel erg bang voor de Radjah's, en nu des te meer, omdat de Radjah's, op aandringen van de Lambooy e.s., een brief ondertekend hadden, opdat de Goossens niet naar Soemba zou terugkeren.

Met het oog hierop hadden de Kerken van Oost Soemba niet veel hoop, dat zij een groot aantal mensen zouden vinden, die met hun handtekening zouden bevestigen dat de bevolking van Oost Soemba zelf geen bezwaar had tegen de terugkeer van de Goossens naar Soemba.

Maar in deze zaak hebben de Kerken van Oost Soemba de hoop niet opgegeven, doch zij bleven biddend haar hulp verwachten van de Here.

Wonderlijk! Duitzen mensen tekenden of zetten hun

duimafdruk, zelfs ook de Moslims (Mohammedanen), zodat het aantal handtekeningen onder het petitionement meer dan voldoende was.

Zo blijkt duidelijk uit de huidige aanwezigheid van de Goossens op Soemba, dat de Here het gebed van de Kerken in Nederland en van die op Oost Soemba heeft verhoord, tegen het besluit van de Synode van Amersfoort in, doch in overeenstemming met het besluit van de Synode van Groningen.

We moeten ook met aandacht letten op Paulus' woorden in zijn eerste brief aan Thessalonica 3:10: „Nacht en dag zeer overvloediglijk biddende om uw aangezicht te mogen zien en te volmaken hetgeen aan uw geloof ontbreekt”.

Uit dit gedeelte van Gods Woord blijkt, dat Paulus bij zijn bezoeken aan de Gemeenten die door hem gesticht waren en die reeds geïnstitueerd waren, ook slechts de bedoeling had om geestelijke gaven uit te delen (Rom. 1:11), opdat hetgeen nog ontbrak aan het geloof van die Gemeenten zou aangevuld worden.

Ook hebben we te bedenken hoe de toestand van de Gemeente van Thessalonica was, waarin Paulus aanleiding vond om die brief aan de Gemeente van Thess. te zenden. We weten dat deze Gemeente in grote verdrukking van de vijand verkeerde. Voor deze gemeente had Paulus tot God, opdat hij haar zou mogen ontmoeten en hij hoopte dat God Zelf hem de weg zou wijzen, zodat hij tot haar zou kunnen komen (1 Thess. 3:11) om te volmaken hetgeen nog aan het geloof van die Gemeente ontbrak. Zijn de Kerken van Oost Soemba ook niet verdrukt en behoren ook zij niet geholpen te worden in haar geestelijk tekort om te volmaken hetgeen nog aan haar geloof ontbreekt? Hebben de Hollandse Kerken ook niet geboden, zoals Paulus, dat haar zendeling weer op Soemba zou mogen komen?

En is dit gebed niet reeds verhoord door de Here? Maar moet dan door het besluit van de Synode van Amersfoort dit alles weer ingetrokken worden?

Het is duidelijk, dat het besluit van de Synode van Amersfoort in strijd is met het gedrag van de Apostel Paulus, de eerste zendeling, die zeer begeerde om te volmaken hetgeen nog aan het geloof van de door hem gestichte Gemeenten ontbrak.

Nog een ding wil hier gezegd worden, n.l. dat het besluit van de synode van Amersfoort niet op zijn plaats is, daar er — behalve de Gemeenten die ontstaan zijn door het werk der zending — nog veel heidenen zijn in Oost Soemba en zeer bepaaldelijk ook in de andere gedeelten van Soemba, die nog niet tot bekering gekomen zijn.

Was vroeger niet geheel Soemba zendingssterrein van de Gereformeerde Kerken? Als de ware Kerk, die vroeger van de Here de roeping ontving op Soemba te werken om daar Zijn Kerk te stichten, mogen de Gereformeerde Kerken haar werkterrein niet in de steek laten als voor haar de weg nog openstaat om daar te werken.

Er is dus feitelijk nog een ruim gebied waar de zending werken mag.

Dus, in korte woorden gezegd, het besluit van de Synode van Amersfoort maakt, dat er opnieuw schade aan het werk van de Kerk des Heren in Oost Soemba en aan de uitbreiding van het Koninkrijk Gods aldaar wordt berokkend en dat de voortgang van Gods Koninkrijk wordt belemmerd.

Evenwel geloven de Kerken van Oost Soemba, dat de Hollandse Kerken niet wensen dat de Kerken des Heren in Oost Soemba schade lijden en dat de uitbreiding van Gods Rijk op Soemba belemmerd wordt.

Daarom geloven en verwachten de Kerken van Oost Soemba, dat de Hollandse kerken zich niet zullen houden aan het besluit van de Synode van Amersfoort, welke het eigenlijke zendingswerk als aflopend beschouwde, doch dat zij zich zullen houden aan het besluit van de Synode van Groningen, door hetwelk het mogelijk werd dat het welzijn van de Kerken van Oost Soemba zou bevorderd worden en het Koninkrijk Gods op Soemba zou uitgebreid worden en de Kerken in Nederland met de Kerken van Oost Soemba zouden samenwerken.

Hier wordt de vraag gesteld: Mogen (kunnen) de Nederlandse Kerken en de Kerken van Oost Soemba samenwerken om zending te drijven?

Zo niet, wat dan? Volgens het gevoelen van de Commissie betekent het, dat er geen eenheid zou zijn tussen de Nederlandse Kerken en de Kerken van Oost Soemba, indien zij niet samenwerkten, terwijl het toch Kerken van eenzelfde belijdenis zijn.

willen v
de psych
logen be
vragen, l
moed ge
puur r
van b
den? D
we in ee
in de pra
als onge
gehoude
drón
een ver
haast vr
plex” is
dat befa
worden p
zonder a
„complex
die zich
willekeur
halve ee
sfeer va
daaruit
„alge
tijd, dat
archetype
religieu
nog geze
„archety
kent de
moge
psych
(Jung,
kolle
den in l
zaam zij
zegt Jun
moderne
in deze
om de
these, d
een zek
archetype
(30). En
en bele
daar, w
oefenen
„symbo
God dat
bij de I
dien die
ma's wo
zoo is p
in de
het a
Boedha
is de a
gene is
der relig
typen-th
lijke rol
zamelij
bescher
niet eer

En he
beleden,
enijden
vrije, m
Boven
op eenh
van ker
samenw
Vert.) v
een onb
hen „n
En nu
mensen
Kerk zi
kan wa
wordt e
Kerken
stuk (p
ven op
Woord.
Want
van onz
van Ap
in het
zetten
meenter
En o
als vre
adat, v
daarin
aanstoo
Het l
Kerken
aanstoo
meente
En v
(1 Cor.
Indie
van O
aanstoc
de) W
haar g
een be
alle v